

اندیشکده حکمرانی شریف



بانشکیل اولین جلسه شورای سیاست گذاری مصوب شد

## اعطای جایزه ملی «روستا آزاد» به برترین های حوزه حکمرانی و فناوری

صفحه ۰۲



پیشنهادهای خوب اندیشکده‌ها  
در کمد مسئولان خاک می‌خورد



مسئولیت پلتفرمی در ایران  
و داستان کشاکشی بی فایده



اتفاق نظر کارشناسان بین المللی  
بر تغییر اساسی نظم منطقه

صفحه ۱۱

## فهرست

### معرفی

۰۱ | اندیشکده حکمرانی شریف

### جایزه ملی فناوری و حکمرانی دکتر روستا آزاد

۰۲ | اعطای جایزه ملی روستا آزاد به برترین‌های حوزه حکمرانی و فناوری

### یادداشت

۰۳ | عاطفه مرادی اسلامی؛ هزینه‌های برابر و فرصت‌های نابرابر؛ الگویی تکرار شونده در مسیر کنشگری سیاسی زنان

۰۴ | علی سعد؛ تغییرات بنیادین در دورنمای تنظیم‌گری اینترنت

۰۵ | حدیثه ربیعی؛ احزاب ناتوان و نهادهایی که مسئولیت نیروهایشان را گردن نمی‌گیرند

۰۶ | امیرحسین عباسپور؛ ضرورت تدوین شاخص‌های بومی ارزیابی حکمرانی

۰۷ | رضا احمدی فشارکی؛ قانون ایمنی آنلاین فصل جدیدی از قوانین بریتانیا در تنظیم‌گری عصر دیجیتال

۰۸ | محمد حسین خلیلی؛ مسئولیت پلتفرمی در ایران و داستان کشاکشی بی‌فایده

### مصاحبه

۰۹ | عاطفه مرادی اسلامی؛ افشاگری قانونمند در اصلاح رفتار نمایندگان موثر است

۱۰ | رضا احمدی فشارکی؛ لزوم توجه به سرمایه‌گذاری مضاعف در تحقیق و توسعه حوزه هوش مصنوعی

### بین‌الملل

۱۱ | اتفاق نظر کارشناسان بین‌المللی بر تغییر اساسی نظم منطقه

۱۲ | سایه دائمی تهدید بر سر رژیم صهیونیستی

### رویداد

۱۳ | مراسم تجلیل از دکتر رسول جلیلی در اندیشکده حکمرانی شریف برگزار شد

۱۴ | تجربه فعالیت تشکیلاتی از مبارزه تا برپایی نظام

۱۵ | در تصمیمات حزبی، اقلیت تابع اکثریت هستند

۱۶ | پیشنهادهای خوب اندیشکده‌ها در کمد مسئولان خاک می‌خورد

### نشریه

۱۷ | یازدهمین شماره ماهنامه تخصصی مطالعات پارلمان منتشر شد





## اندیشکده حکمرانی شریف

اندیشکده حکمرانی شریف در ادامه سنت ورود دانشگاه صنعتی شریف به عرصه علوم اجتماعی-انسانی که از ابتدای دهه هشتاد شمسی آغاز شده بود، در سال ۱۳۹۴ به همت جمعی از اعضای هیات علمی و دانش‌آموختگان دانشگاه و با محوریت مرحوم دکتر روستاآزاد و حمایت‌های دکتر سهراب‌پور (روسای اسبق دانشگاه) بعنوان یک اندیشکده دانشگاهی مستقل (به شماره ثبت ۳۸۳۴۲) و با هدف ایجاد ارتباط بین دانشگاه و عرصه حکمرانی و سیاستگذاری عمومی کشور تشکیل گردید.

با نگاهی کلی بر قریب هشت سال فعالیت این اندیشکده می‌توان اذعان کرد که این نهاد با بکارگیری جمع قابل توجهی از اساتید و فارغ‌التحصیلان دانشگاه و سایر دانشگاه‌های برتر کشور و جهان، سعی در نهادینه‌سازی مشارکت فعال نخبگان در عرصه سیاستگذاری و ارتقای شاخص‌های حکمرانی کشور عزیزمان داشته است. در این میان موفقیت نسبی در طرح ایده‌های متعدد نوآورانه سیاستی در سطوح عمومی و نخبگانی جامعه؛ نقش محوری در ارائه و تصویب چندین سند سیاستی، قانونی و مقرراتی ملی در شوراهای عالی، مجلس شورای اسلامی و نهادهای تنظیم‌گر ملی؛ پیشروانی چندین تحول ساختاری و نهادی؛ توسعه ارتباطات بین‌المللی نخبگانی و اندیشکده‌ای؛ و مجموعاً الگوسازی و الهام‌بخشی در توسعه و تکثیر نهادهای مشاوره سیاستی مدرن و نسل جدید اندیشکده‌های دانشگاهی در کشور از جمله اثرات راهبردی تشکیل این مجموعه بوده است.





با تشکیل اولین جلسه شورای سیاست‌گذاری مصوب شد:

## اعطای جایزه ملی «روستا آزاد»

# به برترین‌های حوزه حکمرانی و فناوری

و فناوری، تأثیر گذار بوده و جریان‌های تازه و نوآورانه‌ای ایجاد کند. دهقانی با بیان این‌که جایزه مرحوم دکتر روستاآزاد، آغازگر و بخشی از یک جریان بالنده و مستمر در حوزه شناسایی ظرفیت‌ها، حمایت و توسعه جریان‌های نوآور و تحول در این دو عرصه گفت: این رویداد باید در آینده به قدری بالنده شود که ذیل آن فعالیت‌های دیگری صورت بگیرد از جمله آن که به توسعه جریان‌های نوآورانه در عرصه علم، فناوری و حکمرانی نقشی کلیدی ایفا کند.

**جهت مطالعه متن کامل خبر بر روی لینک زیر کلیک کنید:**

[B2n.ir/s51754](http://B2n.ir/s51754)

مصطفی زمانیان، رئیس مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری، علی محمد سلطانی، رئیس بنیاد علم ایران، علی اکبر متکان نماینده وزیر علوم، سید محمدصادق امامیان، هم‌بنیانگذار اندیشکده حکمرانی شریف و سعید سهراب‌پور، قائم مقام اسبق بنیاد ملی نخبگان برگزار شد.

معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس‌جمهوری در این نشست با اشاره به ایجاد یک جریان تازه در حوزه‌های حکمرانی و فناوری کشور به بهانه برگزاری جایزه مرحوم دکتر روستا آزاد گفت: امید دارم همان‌گونه که مرحوم دکتر روستاآزاد یک فرد تحول‌آفرین، تأثیرگذار، حامی و همراه در جریان فناوری، نوآوری و حکمرانی کشور بود این جایزه که یکی از جلوه‌های بنیاد مرحوم روستاآزاد خواهد بود، بتواند در شناخت افراد تأثیرگذار و تحول‌آفرینی حوزه‌های حکمرانی

■ جایزه ملی فناوری و حکمرانی «دکتر روستاآزاد» با هدف ریل‌گذاری فعالیت‌های اساتید، دانشجویان، متخصصین و شرکت‌های دانش بنیان به سمت فعالیت‌های فناورانه و سیاست‌پژوهانه در راستای ارتقای کیفیت حکمرانی کشور مهر ماه هر سال برگزار می‌شود.

به گزارش روابط عمومی اندیشکده حکمرانی شریف، نخستین نشست شورای سیاست‌گذاری جایزه ملی «حکمرانی و فناوری» یادبود مرحوم دکتر روستاآزاد با حضور روح‌الله دهقانی، معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس‌جمهور، حجت الاسلام محمد قمی رئیس سازمان تبلیغات اسلامی، سید محسن دهنوی، عضو هیأت رییس مجلس شورای اسلامی، محمدصادق خیاطیان، رئیس صندوق نوآوری و شکوفایی،



# هزینه های برابر و فرصت های نابرابر؛ الگویی تکرار شونده در مسیر کنشگری سیاسی زنان



عاطفه مرادی اسلامی  
یک الگوی رشد تکرار شونده در تصدی زنان به جایگاه های سیاسی، فعالیت اجتماعی در کنار تجهیز به تخصص است و از دل همین کنشگری های محلی و فعالیت در نهادهای غیر دولتی، سرمایه اجتماعی لازم برای اعتماد به آنها در فضای سیاست شکل گرفته است.

با بررسی تاریخی نقش زنان در ساخت اجتماعی ایران پس از انقلاب اسلامی؛ آنچه به کرات به چشم می خورد؛ سهم متفاوت زنان در میدان سیاست در بنبوه دوران مبارزه با دوران ثبات جمهوری اسلامی است. هر چه قدر دوران انقلاب؛ شاهد شکوفایی و رسمیت یافتن جایگاه اجتماعی زنان تا سر حد سخت ترین مبارزات انقلابی است؛ دوران پسا انقلاب شاهد ایجاد علامت سوال های متعدد پیرامون محدوده و مرز این کنشگری از سوی پایگاه های سیاسی مختلف هستیم که

عاطفه مرادی اسلامی  
مدیر مرکز مطالعات پارلمان اندیشکده حکمرانی شریف

اسلامی اتفاق می افتد؛ حضور اقلیتی از زنان در قالب تشکل های دانشجویی؛ انجمن های خیریه ای و نهادهای فرهنگی به ویژه در حوزه تدریس و پژوهش در آموزش و پرورش و دانشگاه ها و واگذاری بخش بزرگی از این ظرفیت به ساختارهای مردانه بوده است. در ادامه مسیر، با وقوع جنگ و شرایط خاص آن دوران؛ باز شاهد کنشگری جدی زنان در عرصه پشتیبانی فضای پشت جبهه و حتی مبارزه در خط مقدم و جانبازی و شهادت چند هزار بانوی ایثارگر هستیم. اما در فضای پس از جنگ؛ همچنان الگوی سابق تکرار می شود و زنان دوباره به خانه ها برمیگردند و اقلیتی در صحنه کنشگری میدان سیاست و اجتماع باقی می مانند.

جهت مطالعه ادامه یادداشت بر روی لینک زیر کلیک کنید:

[khabaronline.ir/xkH4y](http://khabaronline.ir/xkH4y)

همچنین تاسیس اولین تشکل زنانه سیاسی در کشور با عنوان جامعه زنان انقلاب اسلامی که با مجاهدت ها و تلاش های کم نظیر اعظم طالقانی و رقم خورد؛ جرقه اش در همان بازه زندانی شدن وی در توسط ساواک زده شد؛ البته فاصله تشکیل این نهاد تا دریافت مجوز رسمی از وزارت کشور ۱۲ سال طول کشید! و البته که عظمت اقدامات بانوی مجاهد مرضیه دباغ بر هیچ یک از مردان مبارز پیش و پس از انقلاب پوشیده نیست هر چند که کمتر مردی حاضر به پذیرش این حد از کنشگری از سوی یک بانو می شود و باز تاکیدات رهبران انقلاب بر این نوع کنشگری برخی غائله ها را خوابانده است.

بنابراین به اجمال باید گفت هر چند که زنان دوشادوش مردان در دوران مبارزه حضور فعالی در اجتماعات و تبلیغات و حتی تحمل شکنجه ها و زندانی سیاسی شدن ها داشتند؛ اما آنچه که در فضای ثبات پس از انقلاب

با بررسی تاریخی نقش زنان در ساخت اجتماعی ایران پس از انقلاب اسلامی؛ آنچه به کرات به چشم می خورد؛ سهم متفاوت زنان در میدان سیاست در بنبوه دوران مبارزه با دوران ثبات جمهوری اسلامی است. هر چه قدر دوران انقلاب؛ شاهد شکوفایی و رسمیت یافتن جایگاه اجتماعی زنان تا سر حد سخت ترین مبارزات انقلابی است؛ دوران پسا انقلاب شاهد ایجاد علامت سوال های متعدد پیرامون محدوده و مرز این کنشگری از سوی پایگاه های سیاسی مختلف هستیم که با برخی ادله شرعی و برداشت های فرهنگی سنتی هم بعضا همراه بوده است. شاید اگر روشن اندیشی و مکتب فقهاتی ویژه امام خمینی (ره) در همان سالهای اولیه انقلاب نبود؛ همان چند حرکت تحول آفرین زنان سیاستمدار هم ناکام می ماند. همچنانکه حضور بانوی فقیهی همچون منیر گرجی در اولین دوره مجلس خبرگان، علیرغم برخی مخالفت ها با چراغ سبز شخص امام رقم خورد.

# تغییرات بنیادین در دورنمای تنظیم‌گری اینترنت

محسوب می‌شود، مجلس بریتانیا نیز در آخر شهریور امسال قانون ایمنی آنلاین را پس از دو سال بحث و گفت‌وگو با ذی‌نفعان و افکار عمومی مصوب کرد که در پیچه جدید و چارچوب مستحکم‌تری نسبت به قانون DSA برای حفاظت آنلاین و ایمنی آنلاین دارد. قانون ایمنی آنلاین (Online Safety Act) در ۲۴۱ ماده و با شعار «تبدیل بریتانیا به امن‌ترین نقطه برای فعالیت آنلاین» چندی پیش برای اجرا به تنظیم‌گر بریتانیا ابلاغ شد. بحث و تحلیل در خصوص این قانون از زاویه نگاه‌های مختلفی قابل انجام است اما آنچه که در هر رویکرد بررسی می‌تواند حائز اهمیت و مهم جلوه کند، تغییر اولویت در حکمرانی فضای مجازی از مفهوم آزادی دسترسی و ضریب نفوذ، به مفهوم کمتر مورد توجه قرار گرفته «ایمنی آنلاین و امنیت فضای مجازی» است که یک تغییر پارادایم مهم در حکمرانی بر فضای مجازی محسوب می‌شود.

## شمولیت گسترده برای ایجاد ایمنی آنلاین

از ویژگی‌های این قانون جدید، پاسخگو کردن به صورت عمودی و افقی زنجیره ارزش فضای مجازی نسبت به محتواست. از یک سو رسانه‌های اجتماعی، پلتفرم‌های کاربرپدید، پلتفرم‌های پیام‌رسان، موتورهای جست‌وجو و بازی‌های آنلاین را در حوزه تعریف مسئولیت پلتفرمی قرار می‌دهد، از سوی دیگر شرکت‌های ارائه دهنده زیرساخت، خدمات میزبانی و تجمیع‌کننده پلتفرم‌ها را نیز نسبت به محتوای منتشرشده صاحب مسئولیت می‌شناسد. رویکردی که با رویکردهای پیشین تفاوت‌های جدی و ماهوی دارد.

## اصلاح فرآیند به جای پاک کردن صورت مسئله

رویکرد مهمی که در قانون ایمنی آنلاین به وضوح دیده می‌شود تمرکز بر اصلاح فرآیندهای منجر به انتشار محتوای مجرمانه به جای توجه صرف به محتوای مجرمانه است. از این نقطه نگاه، پلتفرم‌ها ملزم خواهند بود فرآیندهایی را برای اطمینان حاصل کردن از عدم انتشار محتوای مجرمانه ایجاد کنند.

جهت مطالعه ادامه یادداشت بر روی لینک زیر کلیک کنید:

[B2n.ir/k09301](https://B2n.ir/k09301)



علی سعد  
مدیرپژ اندیشکده حکمرانی شریف

رواج بیش از حد محتوای مضر، گسترش اخبار جعلی (فیک نیوز) و دیپ فیک (فناوری جدید بر پایه هوش مصنوعی برای ساخت عکس و فیلم جعلی)، استفاده گروه‌های تروریستی برای هماهنگی و سازماندهی حملات، سوءاستفاده و آزار کودکان، خرید و فروش اسلحه و مواد مخدر و ... برگی از سیاهه دفتر مشق عصر انفجار اطلاعات و ارتباطات بود.

مک لوهان در کتاب «رسانه پیام است» معتقد بود: «روند خلاقه آگاهی و دانش به صورتی جمعی بر همه جامعه بشری بال می‌گستراند و درست همان‌گونه عمل می‌کند که پیش از آن انسان از طریق رسانه‌های متفاوت، حواس و سیستم اعصابش را توسعه داده بود.» اما امروز کسی نیست که از زبان‌های محتوای آسیب‌زا به عنوان جدی‌ترین تهدید رسانه‌های نوین سخن نگوید و با نگاه خوش‌بینانه و خام‌اندیشانه همچنان مهم‌ترین اثر فناوری‌های دیجیتال را اثرات آن بر شیوه ارتباطات و تغییر ساختار کنش‌های ارتباطی انسان‌ها بداند.

اکنون حتی ایده‌های سابقاً مستحکمی مانند بی‌طرفی رسانه‌ها و عدم دخالت دولت‌ها در فضای مجازی، طرفداران جدی ندارد و اذعان به اهمیت شکل‌دهی حکمرانی بر فضای مجازی و نقش تنظیم‌گرانه دولت‌ها فراگیر شده است.

از اجرایی شدن قانون دی‌اس‌ای (Digital Service Act \_ DSA) در اتحادیه اروپا در تابستان امسال که فصل نوینی در تنظیم‌گری پلتفرم‌ها

## احزاب ناتوان و نهادهایی که مسئولیت نیروهایشان را گردن نمی‌گیرند!

جمعه نوزدهم آبان ماه نتایج اولیه بررسی صلاحیت داوطلبان انتخابات مجلس دوازدهم از سوی هیئت های اجرایی (به عنوان مرجع بررسی اولیه صلاحیت های کاندیداها) به آنان اعلام شد. طبق آمار رسمی وزارت کشور، ۲۴ هزار و ۹۸۲ نفر در انتخابات دوره دوازدهم مجلس شورای اسلامی که در اسفندماه ۱۴۰۲ برگزار خواهد شد، نام نویسی کرده بودند که به گفته رئیس ستاد انتخابات کشور، از این تعداد حدود ۱۴ درصد عدم تایید و ۱۴ درصد نیز صلاحیت شان احراز نشد. در این میان، آمار بالای افراد رد صلاحیت شده که تعدادی از ایشان را نمایندگان فعلی مجلس شورای اسلامی نیز تشکیل می‌دادند، سبب در گرفتن بحث های متعددی در میان گروه های مختلف مردم و فعالین سیاسی کشور گشته است. بحث هایی که حجم عظیم نقدها به این عملکرد اساسی یعنی

تایید و رد صلاحیت نامزدها را به سوی وزارت کشور و دولت و در مقام بعدی شورای نگهبان به عنوان مرجع نهایی بررسی صلاحیت ها روانه داشته است.

اما چرا این فرایند به عنوان کارکردی مهم در نظام های سیاسی، تقریبا هر چهار سال یک بار در نظام سیاسی جمهوری اسلامی ایران تنش آفرین بوده و چگونه می‌توان به کاهش این تنش ها پرداخت؟ در نوشتار حاضر به این موضوع پرداخته شده است.

طبق قانون انتخابات، مسئله بررسی صلاحیت کاندیداها در نظام جمهوری اسلامی ایران در وهله اول بر عهده هیئت های اجرایی به عنوان زیرمجموعه ای از نهاد دولت و در وهله بعدی بر عهده شورای نگهبان گذاشته شده است. اما این بررسی که باید بر طبق مواد موجود در قانون انتخابات کشور صورت گیرد، تقریبا همیشه با چالش هایی همراه بوده و درستی فرایند رد و تایید صلاحیت کاندیداها را با ابهام روبرو ساخته است. با این حال همانطور که گفته شد، بررسی صلاحیت کاندیداها کارکردی اساسی

برای هر نظام سیاسی بوده و گامی مهم در جهت پیشبرد امر حکمرانی و سیاستگذاری به شمار می‌آید. کارکردی که در سایر کشورهای دارای نظام های حزبی، بر عهده احزاب گذاشته شده و این احزاب نقشی بسیار مهم در فرایند بررسی صلاحیت کاندیداها در انتخاباتی ایفا می‌کنند.

در واقع پیش از تصدی جایگاه سیاسی توسط نیروی حزبی، احزاب در چارچوب کارکرد تربیت نیرو، خود به بررسی شرایط و صلاحیت های اعضایشان می‌پردازند. زیرا که در صورت تصدی جایگاه های سیاسی توسط کاندیداها، این افراد در زیر پرچم حزب فعالیت نموده و عملکرد منفی و رسوایی آنها می‌تواند به اعتبار حزبی که او را بالا آورده است، صدمه بزند.

**جهت مطالعه ادامه یادداشت بر روی لینک زیر کلیک کنید:**

[isna.ir/xdQ4NL](http://isna.ir/xdQ4NL)

# ضرورت تدوین شاخص‌های بومی ارزیابی حکمرانی

امیرحسین عباسپور  
پژوهشگر اندیشکده حکمرانی شریف

یکی از مهم‌ترین سوالات ذهن سیاست‌گذاران و مردم یک کشور وضعیت آن ملت در جمیع ابعاد حکمرانی (نه فقط اقتصادی) و جایگاه آن ملت در مقایسه با سایرین بوده است. به عقیده جمعی از کارشناسان، ماحصل تلاش همه ارکان یک حکومت در پارامترهای اقتصادی مانند رشد اقتصادی، تورم، میزان سرمایه‌گذاری، تراز تجاری و... متبلور می‌شود؛ اما طی سالیان گذشته مشخص شده که این پارامترها الزاما توضیح‌دهنده کاملی از وضع موجود یک کشور نیست. به‌عنوان مثال نیکلاس اولتون، اقتصاددان دانشگاه اقتصاد و علوم سیاسی لندن، تولید ناخالص داخلی (GDP) را معیاری ناقص برای رفاه انسان می‌داند؛ چراکه اساسا مولفه‌هایی مثل آلودگی ناشی از تولید بیشتر، عدالت اجتماعی، میزان شادی و رضایت مردم از زندگی و... را مدنظر قرار نمی‌دهد. این قبیل استدلال‌ها باعث سوق کشورها و برخی مجامع بین‌المللی برای اندازه‌گیری شاخص‌های جامع‌تر برای توضیح شرایط کلان کشورها شد. برخی از این شاخص‌ها یک حوزه خاص (مانند فناوری، محیط‌زیست، آزادی سیاسی و...) را سنجیده و تعدادی در تکاپور برای ارائه یک تصویر کلان‌تر از جمیع حوزه‌ها و ساختارهای حکمرانی یک کشور هستند. و رای نگاه ایدئولوژیک، که لاجرم بر انتخاب تعدادی از این معیارها سایه افکنده است، دسترسی به داده‌های معتبر و قابل اتکا برای هر کشور جزء اصلی‌ترین چالش‌های نهادهایی است که آنها را اندازه‌گیری می‌کنند.

## در تکاپوی ترسیم واقعیت

بانک جهانی یکی از نهادهایی است که از سالیان دور سعی داشته از دیدگاه‌های صرفا اقتصادی فاصله گرفته و به ارزیابی جامع‌تری نسبت به شرایط دولت‌ها و کشورها بپردازد. در سال‌های گذشته، شاخص حکمرانی خوب (good governance index) توسط این نهاد ایجاد شد که از قضا مدت‌ها نقل محافل سیاسی ایران در دهه ۷۰ و ۸۰ بوده است. در سال‌های اخیر بانک جهانی شاخص حکمرانی جهانی (Worldwide Governance Indicator) را جایگزین سنجه قبلی کرده است. اخیرا در برخی رسانه‌ها وضعیت ایران در مقایسه با تعدادی از کشورها از منظر این شاخص مورد کنکاش و قضاوت قرار گرفته که به‌نظر می‌رسد باید با دقت بیشتری به پارامترها، مکانیسم‌های ارزیابی و نهادهای ارزیاب استفاده‌شده در این شاخص نگاه کرد تا بتوان به این سوال پاسخ داد که آیا شاخص‌های مورد استفاده بانک جهانی می‌تواند توضیح‌دهنده شرایط

## ضرورت تدوین شاخص‌های بومی ارزیابی حکمرانی

### توسعه‌دهنده شاخص

بانک جهانی برای ارزیابی حکمرانی در سال ۱۹۹۵ میلادی شاخص حکمرانی جهانی (WGI) را توسعه داد. این شاخص بر اساس نظرسنجی از کارشناسان و متخصصان در ۱۰۰ کشور توسعه یافته و در حال توسعه تدوین شد. شاخص حکمرانی جهانی (WGI) از ۱۰۰ کشور توسعه یافته و در حال توسعه انتخاب شد. شاخص حکمرانی جهانی (WGI) از ۱۰۰ کشور توسعه یافته و در حال توسعه انتخاب شد.

### معیارهای شاخص

شاخص حکمرانی جهانی (WGI) بر اساس ۱۰ معیار تدوین شد. این معیارها عبارتند از: ۱- شفافیت، ۲- عدالت، ۳- کارایی، ۴- محدودیت دولت، ۵- سرمایه‌گذاری، ۶- رفاه اجتماعی، ۷- آزادی، ۸- مشارکت، ۹- پاسخگویی، ۱۰- امنیت.

### نقد و بررسی

شاخص حکمرانی جهانی (WGI) به دلیل استفاده از معیارهای کلی و عدم توجه به شرایط بومی کشورهای در حال توسعه، مورد انتقاد قرار گرفته است. همچنین، این شاخص فاقد اعتبار علمی است.

### ضرورت تدوین شاخص بومی

تدوین شاخص بومی برای ارزیابی حکمرانی در کشورهای در حال توسعه ضروری است. این شاخص باید شرایط بومی، فرهنگ و ارزش‌های این کشورها را در نظر بگیرد.

### ضرورت تدوین شاخص بومی

تدوین شاخص بومی برای ارزیابی حکمرانی در کشورهای در حال توسعه ضروری است. این شاخص باید شرایط بومی، فرهنگ و ارزش‌های این کشورها را در نظر بگیرد.

### ضرورت تدوین شاخص بومی

تدوین شاخص بومی برای ارزیابی حکمرانی در کشورهای در حال توسعه ضروری است. این شاخص باید شرایط بومی، فرهنگ و ارزش‌های این کشورها را در نظر بگیرد.

### ضرورت تدوین شاخص بومی

تدوین شاخص بومی برای ارزیابی حکمرانی در کشورهای در حال توسعه ضروری است. این شاخص باید شرایط بومی، فرهنگ و ارزش‌های این کشورها را در نظر بگیرد.

### ضرورت تدوین شاخص بومی

تدوین شاخص بومی برای ارزیابی حکمرانی در کشورهای در حال توسعه ضروری است. این شاخص باید شرایط بومی، فرهنگ و ارزش‌های این کشورها را در نظر بگیرد.

### ضرورت تدوین شاخص بومی

تدوین شاخص بومی برای ارزیابی حکمرانی در کشورهای در حال توسعه ضروری است. این شاخص باید شرایط بومی، فرهنگ و ارزش‌های این کشورها را در نظر بگیرد.

### ضرورت تدوین شاخص بومی

تدوین شاخص بومی برای ارزیابی حکمرانی در کشورهای در حال توسعه ضروری است. این شاخص باید شرایط بومی، فرهنگ و ارزش‌های این کشورها را در نظر بگیرد.

### ضرورت تدوین شاخص بومی

تدوین شاخص بومی برای ارزیابی حکمرانی در کشورهای در حال توسعه ضروری است. این شاخص باید شرایط بومی، فرهنگ و ارزش‌های این کشورها را در نظر بگیرد.

### ضرورت تدوین شاخص بومی

تدوین شاخص بومی برای ارزیابی حکمرانی در کشورهای در حال توسعه ضروری است. این شاخص باید شرایط بومی، فرهنگ و ارزش‌های این کشورها را در نظر بگیرد.

## واقعی ایران امروز باشد؟

بانک جهانی برای ارزیابی کشورها از شش شاخص اصلی کیفیت تنظیم‌گری، کنترل فساد، حاکمیت قانون، حق پاسخگویی و اظهار نظر، اثربخشی دولت و ثبات سیاسی و نبود خشونت و تروریسم استفاده کرده است؛ که برای اندازه‌گیری شش مولفه از حدود ۲۰۰ زیرشاخص استفاده می‌شود. بسیاری از زیرشاخص‌های اندازه‌گیری‌شده توسط نهادهایی خارج از بانک جهانی (۳۵ نهاد و موسسه) صورت گرفته و تمامی آمارها و نمرات کشورها در این نظرسنجی‌ها قابل دسترس است. لازم به ذکر است همه این معیارها، درک مردم، خبرگان و فعالان کسب‌وکار از شرایط داخلی یک کشور را اندازه‌گیری می‌کند. بنابراین خروجی حاضر عملا می‌تواند با عرصه‌های واقعی حکمرانی یک کشور تا حدودی تفاوت داشته باشد و ارزیاب‌ها دچار خطای هاله‌ای یا بیش/کم‌برآوردی شده باشند. بر اساس این داده‌ها، ایران در تمامی این شش شاخص اصلی وضعیتی پایین‌تر از میانگین جهانی دارد که شاید تا حدودی توضیح‌دهنده برخی شرایط نامطلوب کنونی کشور باشد. از سویی دیگر برخی مطالعات مانند کتاب «سعود چهل ساله» موید این نکته هستند که ایران در طی دهه‌های اخیر رشید خیره‌کننده‌ای داشته و توانسته در رده کشورهای قدرتمند دنیا قرار گیرد. با این حال سوال مهم این است که آیا به راستی همه اندازه‌گیری‌ها از وضعیت ایران به درستی انجام شده؟ و چقدر این آمار که توسط نهادهای مختلف جمع‌آوری می‌شوند می‌تواند قابل اتکا و مورد اعتماد باشد؟

جهت مطالعه ادامه یادداشت بر روی لینک زیر کلیک کنید:

[B2n.ir/h96995](http://B2n.ir/h96995)



# قانون ایمنی آنلاین (Online Safety Act)؛ فصل جدیدی از قوانین بریتانیا در تنظیم‌گری عصر دیجیتال

## تاریخچه قانون ایمنی آنلاین

دولت‌مردان بریتانیا هم در سال‌های اخیر مانند سایر کشورهای جهان، تلاش‌های مستمری در راستای تنظیم‌گری عصر دیجیتال در سطح بریتانیا و افزایش امنیت محیط آنلاین و جلوگیری از انتشار روزافزون محتوای مضر و آسیب‌زا در فضای مجازی داشته‌اند.

حساسیت دولت بریتانیا نسبت به آسیب‌های ناشی از انتشار محتوای نامناسب در محیط آنلاین از آن جایی آغاز شد که در سال ۲۰۱۳ یک سرباز انگلیسی توسط دو تبعه نیجریه‌ای به قتل رسید و براساس تحقیقات صورت‌گرفته توسط کمیته اطلاعات و امنیت مجلس عوام مشخص شد که یکی از این قاتلین چند ماه پیش از انجام قتل، در طی یک گفت‌وگوی آنلاین در فیسبوک خبر از کشتن یک سرباز داده‌است و در نهایت این ماجرا منتج به سخنرانی دیوید کامرون (نخست‌وزیر وقت بریتانیا) مبنی بر پاکسازی اینترنت از محتوای آنلاین منجرکننده از جمله اشاعه تروریسم شد.

اما بحث گسترده درباره ایمنی آنلاین، از سال ۲۰۱۷ با انتشار سندی توسط وزارت دیجیتال، فرهنگ، رسانه و ورزش تحت عنوان "کاغذ سبز استراتژی امنیت اینترنت" (Internet safety strategy Green Paper) آغاز شد. کاغذ سبز به سندی اطلاق می‌شود که برای بحث و گفت‌وگو توسط مخاطبان عمومی درباره یک موضوع سیاستی منتشر می‌شود.

در سال ۲۰۱۹، دولت بریتانیا سند دیگری تحت عنوان "کاغذ سفید آسیب‌های آنلاین" (Online Harms White Paper) منتشر کرد که نظرات کارشناسانه و همچنین سیاست‌های آینده دولت درباره تنظیم‌گری عصر دیجیتال جهت جلوگیری از آسیب‌زایی محتوای مضر را بیان می‌کرد. کاغذ سفید به سندی اطلاق می‌شود که حاصل نظرات کارشناسانه و نقطه شروعی برای فرایند قانون‌گذاری یا سیاست‌گذاری درباره موضوع خاص است.

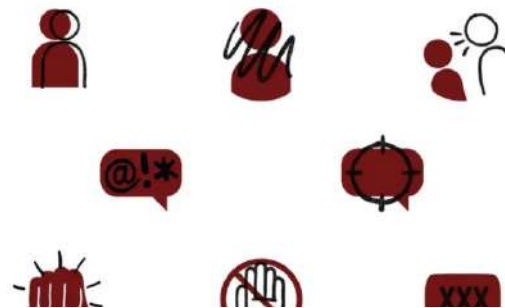
**جهت مطالعه ادامه یادداشت بر روی لینک زیر کلیک کنید:**

<https://pvst.ir/glb>



## قانون ایمنی آنلاین (Online Safety Act)؛ فصل جدیدی از قوانین بریتانیا در تنظیم‌گری عصر دیجیتال

۳۴ آذر ۱۴۰۲ | این مطالعه ۲۰ دقیقه



رضا احمدی فشارکی  
بروزشگر اندیشکده حکمرانی شریف

گسترش فضای مجازی و توسعه پلتفرم‌های دیجیتال در عین کارکردهای مؤثری که ایجاد کرده‌است، چالش‌های فراوانی را در سراسر جهان به سبب عدم تقارن قدرت میان بازیگران اصلی بازار خدمات دیجیتال، کاربران پلتفرم‌های آنلاین و همچنین نهادهای تنظیم‌گری به وجود آورده‌است. ظهور بازیگران نوین در بازار خدمات دیجیتال و چالش‌های فراوان ناشی از عملکرد نامناسب آنان در حوزه رقابتی و به‌ویژه در حوزه محتوایی اعم از گسترش محتوای آسیب‌زا همانند اشاعه تروریسم، سوءاستفاده جنسی از کودکان، نفرت‌پراکنی، انتشار اخبار جعلی و مواردی از این قبیل سبب بازنگری رویکرد سیاست‌گذاران در قبال قوانین تنظیم‌گری عصر دیجیتال به دلیل عدم اثربخشی این قوانین در طول زمان شده‌است.

# به بهانه پرونده پیام‌رسان سروش پلاس و پرونده‌های چند سال اخیر مسئولیت پلتفرمی در ایران و داستان کشاکشی بی‌فایده

محمدحسین خلیلی  
مدیر گروه حکمرانی رسانه اندیشکده حکمرانی شریف

پلتفرمی قدیم به جدید و با در نظر گرفتن سرفصل‌های محتوایی و تجاری جدید البته تا حدی با تکیه بر همان چهارچوب در این سیر اسناد برای تمرکز بر تنظیم‌گری پلتفرم‌های آمریکایی در اروپا می‌تواند برای تدوین چهارچوب نظام مسئولیت پلتفرمی در ایران الهام بخش باشد اما کشاکش میان این نوع از شاهد مثال‌ها با شاهد مثال‌هایی از مواجهه سخت با پلتفرم‌ها اساساً به یک ایده مولود در ایران نمی‌انجامد.

کما این که در چند سال گذشته نیز اثربخشی خاصی از این منظر برای پرونده‌های پلتفرم‌ها مترتب نشده است و تنظیم‌گری پلتفرم‌های دیجیتال همواره حالتی غیرقابل پیش‌بینی به خود گرفته است. با این پیشینه، می‌توان چالش‌ها و البته پاسخ‌های اشتباه را در موضوع مسئولیت پلتفرمی در ایران حول محورهایی که در ادامه می‌آید مورد نقد قرار داد؛ هر چند این موارد در نگاه اول بدیهی به نظر برسد.

جهت مطالعه ادامه یادداشت بر روی لینک زیر کلیک کنید:

<https://pvst.ir/gnt>



پلتفرم | مسئولیت پلتفرمی در ایران و داستان کشاکشی بی‌فایده

به بهانه پرونده پیام‌رسان سروش پلاس و پرونده‌های چند سال اخیر  
مسئولیت پلتفرمی در ایران و داستان کشاکشی بی‌فایده

۱۹ آذر ۱۴۰۲ | ۳۰۳ | ۹ | ۱۰

تقریباً در یک سال گذشته با بروز هرگونه رخداد یا انتشار خبر مهم درباره پلتفرم‌های دیجیتال و چالش‌ها یا دستاوردهای سیاسی-فقهی آنها در ایران و جهان، مسئله مسئولیت پلتفرم‌ها و کم و کیف آن تبدیل به کشاکشی میان طرفداران مسئولیت حداکثری و حداقلی در بدنه سیاستگذاری و سیاست‌زوی ایران و شاهد مثالی در جهت استفاده برای اثبات ادله هرکدام شده است.

حضور مدیرعامل پلتفرم تیک‌تاک در یک جلسه برجزئیات در کنگره ایالات متحده، حکم جدید دیوان عالی این کشور در مورد بخش ۲۳۰ قانون رفتار شایسته در ارتباطات [۱] و تأکید بر مصونیت شرکت‌های اینترنتی، جریمه‌های چندباره پلتفرم‌های جهانی توسط تنظیم‌گران اروپایی در برهه‌های زمانی مختلف، تلاش‌های مختلف و متنوع پلتفرم‌ها در جلوگیری و یا اجرای اقدامات پستی نسبت به محتوا و رخدادهای خبریایی از این دست، به عنوان حجتی برای تأیید چهارچوب فکری هر طیف و بعضاً معادری آن در بحث‌ها مورد استفاده قرار گرفته است. این نوع از بحث و جدل و استفاده در خلا از شاهد مثال‌های جهانی که عموماً با هدف برتری ایده طرح می‌شوند، در نهایت منجر به تطبیق دقیق یا خاصی با شاهد مثال‌های داخلی نمی‌شوند. نکته مهم‌تری که در این مسئله در ایران غالباً بدون پاسخ باقی می‌ماند، پیشنهادی ایجابی حتی

تقریباً در یک سال گذشته با بروز هرگونه رخداد یا انتشار خبر مهم درباره پلتفرم‌های دیجیتال و چالش‌ها یا دستاوردهای سیاسی-قضایی آنها در ایران و جهان، مسئله مسئولیت پلتفرم‌ها و کم و کیف آن تبدیل به کشاکشی میان طرفداران مسئولیت حداکثری و حداقلی در بدنه سیاستگذاری و سیاست‌زوی ایران و شاهد مثالی در جهت استفاده برای اثبات ادله هر کدام شده است.

حضور مدیرعامل پلتفرم تیک‌تاک در یک جلسه برجزئیات در کنگره ایالات متحده، حکم جدید دیوان عالی این کشور در مورد بخش ۲۳۰ قانون رفتار شایسته در ارتباطات و تأکید بر مصونیت شرکت‌های اینترنتی، جریمه‌های چندباره پلتفرم‌های جهانی توسط تنظیم‌گران اروپایی در بازه‌های زمانی مختلف، تلاش‌های مختلف و متنوع پلتفرم‌ها در جلوگیری و یا اجرای اقدامات پستی نسبت به محتوا و رخدادهای خبریایی از این دست، به عنوان حجتی برای تأیید چهارچوب فکری هر طیف و بعضاً مصادره آن در بحث‌ها مورد استفاده قرار گرفته است. این نوع از بحث و جدل و استفاده در خلا از شاهد مثال‌های جهانی که عموماً با هدف برتری ایده طرح می‌شوند، در نهایت منجر به تطبیق دقیق یا خاصی با شاهد مثال‌های داخلی نمی‌شوند. نکته مهم‌تری که در این مسئله در ایران غالباً بدون پاسخ باقی می‌ماند، پیشنهادی ایجابی حتی با استفاده از شاهد مثال‌های جهانی است. گزاره‌های این چنینی که «کشوری همچون ایالات متحده نسبت به امنیت شهروندان در برابر پلتفرم‌های خارجی با جزئیات زیاد حساس است» یا «ایالات متحده با در نظر نگرفتن مسئولیت جدی برای پلتفرم‌ها امکان رشد و بلوغ اکوسیستم خود را فراهم کرده است» بخشی از صغری و کبرایی است که در نهایت تنها به گزاره‌هایی کلی و یا انتقادهایی بدون پیشنهاد ایجابی در ایران منجر می‌شود. هر چند می‌توان گفت در ایران مسیر مشخص و هدفمندی مبتنی بر بلوغ کسب و کارهای دیجیتال شاید به واسطه عدم بلوغ بخش مهمی از کسب و کارهای دیجیتال در ایران برای نگاه به مسئولیت پلتفرمی طی نشده است. استناد پرشمار به بخش ۲۳۰ قانون رفتار شایسته در ارتباطات ایالات متحده آمریکا به عنوان سنگ بنای اصلی مواجهه این کشور با مسائل مربوط به مسئولیت پلتفرم‌های دیجیتال با وجود منشا قدیمی آن تا سیر تطور و تکامل در نظر گرفتن مسئولیت پلتفرمی از دستورالعمل تجارت الکترونیک تا دستورالعمل خدمات رسانه ای صوتی-تصویری و قوانین خدمات دیجیتال و بازارهای دیجیتال در اتحادیه اروپا با گذار از مسئولیت

عاطفه مرادی اسلامی، مدیر مرکز مطالعات پارلمان اندیشکده حکمرانی شریف در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

# افشاگری قانونمند در اصلاح رفتار نمایندگان موثر است

عاطفه مرادی اسلامی، مدیر مرکز مطالعات پارلمان اندیشکده حکمرانی شریف در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

## افشاگری قانونمند در اصلاح رفتار نمایندگان موثر است

**فرهیختگان:** در هیات‌های نظارت، نمایندگان مجلس در برابر افشاگری‌ها واکنش‌های متفاوتی نشان می‌دهند. بعضی از آنها با بی‌توجهی و بی‌اعتنا بودن مواجه می‌شوند، در حالی که بعضی دیگر با جدیت و شفافیت برخورد می‌کنند. به نظر شما، چه عواملی در این تفاوت‌ها دخیل است؟

**عاطفه مرادی اسلامی:** به نظر من، تفاوت‌ها در میزان آگاهی و تعهد است. بعضی نمایندگان با وجود آگاهی از اهمیت موضوع، به دلایل مختلفی مانند کمبود وقت یا عدم اولویت‌بندی، بی‌توجهی نشان می‌دهند. در حالی که بعضی دیگر با درک عمیق از نقش خود در جامعه، با جدیت و شفافیت برخورد می‌کنند.

**فرهیختگان:** به نظر شما، چه عواملی می‌تواند باعث افزایش آگاهی و تعهد نمایندگان در این زمینه شود؟

**عاطفه مرادی اسلامی:** به نظر من، افزایش آگاهی و تعهد می‌تواند از طریق آموزش‌های تخصصی، برگزاری کارگاه‌ها و نشست‌های تخصصی، و همچنین تقویت فرهنگ افشاگری در جامعه و پارلمان، حاصل شود.

**فرهیختگان:** به نظر شما، چه عواملی می‌تواند باعث افزایش شفافیت و پاسخگویی نمایندگان شود؟

**عاطفه مرادی اسلامی:** به نظر من، افزایش شفافیت و پاسخگویی می‌تواند از طریق ایجاد مکانیسم‌های نظارتی و ارزیابی عملکرد، تقویت فرهنگ شفافیت در جامعه، و همچنین افزایش آگاهی و تعهد نمایندگان، حاصل شود.

**فرهیختگان:** به نظر شما، چه عواملی می‌تواند باعث افزایش اعتماد مردم به نمایندگان شود؟

**عاطفه مرادی اسلامی:** به نظر من، افزایش اعتماد مردم به نمایندگان می‌تواند از طریق افزایش شفافیت و پاسخگویی، تقویت فرهنگ شفافیت در جامعه، و همچنین افزایش آگاهی و تعهد نمایندگان، حاصل شود.

او در ادامه گفت: «هیات نظارتی مجلس از هفت هشت نفر که الزاماً از تفکرات و جریانات متفاوتی نیستند، تشکیل شده. طبیعتاً در چنین شرایطی ممکن است له یا علیه شخصی تبانی صورت گیرد. در کشور ما، فرآیند دادرسی منصفانه وجود ندارد. قانون نظارت رفتار نمایندگان، قانون مبهمی است. در برخی کشورها یا یک تعادلی بین حزب اکثریت و حزب اقلیت در هیات نظارت شکل می‌گیرد و نهادی وجود دارد به اسم کمیسیون که از مجلس مستقل است؛ یا اینکه کمیسیون نظارت را از اشخاصی تعیین می‌کنند که از جریان یا حزب حاکم مستقل باشند. در برخی کشورها، دستگاه‌های اطلاعاتی امنیتی با نهادهای نظارتی همکاری می‌کنند. اما در کشور ما، دستگاه‌های مربوط به امنیت هم ملزم به اشتراک‌گذاری اطلاعات نماینده با هیات نظارت نیستند. به‌صورت کلی نمایندگان به‌خاطر تعارض منافع یا با قوانین آیین رفتار نمایندگی موافقت نمی‌کنند یا به‌سختی با برخی موارد آن موافقت می‌کنند. علت اینکه پس چهار سال تازه می‌فهمند نماینده صلاحیت شرکت مجدد در انتخابات را دارد یا نه، این است که نهاد نظارتی کار خود را به‌درستی انجام نمی‌دهد.»

### زندگی خصوصی نمایندگان تا چه حد باید مورد نظارت قرار گیرد؟

وی با اشاره به اینکه بررسی زندگی خصوصی مقامات سیاسی در کشور ما شکل مبتدلی به خود گرفته است، بیان داشت: «از دیگر مباحث مهم تفکیک زندگی خصوصی و عمومی نمایندگان است. آیا زندگی خصوصی و عمومی شخص مقام سیاسی باید از هم منفک باشد؟ در اکثر کشورها وضعیت مالی نمایندگان تا بستگان درجه یک مورد بررسی قرار می‌گیرد؛ حتی بدهی‌های نمایندگان مورد بررسی قرار می‌گیرد، زیرا ممکن است منجر به ایجاد رانت یا شکل‌گیری تعارض منافع باشد، اما در ایران چنین نیست و حریم خصوصی مقامات سیاسی نقض می‌شود. همین مساله به رسمیت نشناختن حریم خصوصی و اتفاقاتی که برای چهره‌های سیاسی رخ می‌دهد، منجر به این می‌شود که افراد نخبه به‌جای اینکه بخواهند جذب ساختار سیاسی شوند، جذب فضای کسب‌وکار خصوصی می‌شوند. پیشنهاد ما این است که حداقل کمیسیونر هیات نظارت باید در جریان تمام مسائل مالی نماینده و خانواده او و ارتباطش با وزرا و نهادهای خصوصی باشد.»

### جهت مطالعه ادامه یادداشت بر روی لینک زیر کلیک کنید:

[B2n.ir/r57723](http://B2n.ir/r57723)

عاطفه مرادی اسلامی  
مدیر مرکز مطالعات پارلمان اندیشکده حکمرانی شریف

### باید تکلیف‌مان با پیش‌فرض‌های موجود مشخص شود

مدیر مرکز مطالعات پارلمان اندیشکده حکمرانی شریف در ابتدا با بیان این پرسش که آیا باید بین استقلال عمل نماینده و شفافیت و پاسخگویی او تعادلی باشد، گفت: «نماینده معتقد است من در راستای وظیفه حق خواهی خود افشاگری می‌کنم، اما نهاد نظارتی می‌گوید او اقترا زده یا اسرار امنیتی را فاش کرده. البته برخی از موارد، قهرمان‌سازی‌هایی است که از دل برخی وقایع رقم می‌خورد. نماینده برای اینکه رای بیابود یا محبوب بماند، بدون سند و مدرک و اطمینان دست به افشاگری می‌زند تا از خود قهرمان بسازد و از مردم رای بگیرد. نماینده می‌گوید برای جلوگیری از فساد بزرگ، افشاگری کردم. عده‌ای می‌گویند نه، شما تهمت و افترا زده‌ای. حالا قانونگذار و نهاد نظارتی باید تصمیم بگیرد افشاگری حتی به قیمت چند مورد اشتباه وجود داشته باشد یا کلاً بساطش برچیده شود. یکی از مباحث مطرح در حوزه افشاگری، محافظت از افشاگران فساد و دادن امتیاز به آنها بود. مثلاً ما پیشنهاد دادیم اگر کسی فساد را به درستی گزارش داد، بخشی از آن مقدار پولی که به‌واسطه افشاگری وی به‌دست می‌آید را به خود او بدهیم. در کشورهایی که رقابت سیاسی وجود دارد و قوانین از حق افشاگری رسانه‌ها حمایت می‌کنند، نماینده‌ها رفتارشان به مراتب چهارچوب‌مندتر است. وقتی فضای درستی برای افشاگری و افزایش اعتماد عمومی موجود نباشد، افشاگری در فضای غیررسمی شکل می‌گیرد و منجر به شایعه‌پراکنی و از بین رفتن اعتماد عمومی می‌شود.»

### در انتظار فرآیند دادرسی منصفانه رفتار نمایندگان

در گفتگو با مهر اعلام شد!

# لزوم توجه به سرمایه‌گذاری مضاعف در تحقیق و توسعه حوزه هوش مصنوعی

پژوهشگر گروه حکمرانی دیجیتال اندیشکده حکمرانی شریف در ادامه با اشاره به اینکه تنظیم‌گری هوش مصنوعی، ابزار احتمالی قدرت‌نمایی کشورهای غربی است، گفت: تلاش کشورهای مختلف برای کسب داعیه رهبری تنظیم‌گری جهانی هوش مصنوعی در جهان، شاهدی بر اهمیت قابل توجه این فناوری پیشرفته برای حاکمیت‌های سراسر جهان است. وی افزود: تلاش کشورهای غربی در راستای تنظیم‌گری هوش مصنوعی از جمله هم‌افزایی کشورهای اتحادیه اروپا به‌ویژه در ذیل مثلث آلمان-فرانسه-ایتالیا، میزبانی نشست بین‌المللی ایمنی هوش مصنوعی توسط انگلیس به‌همراه صدور اعلامیه بلچلی در پایان آن مبنی بر توافق ۲۸ کشور در راستای تنظیم‌گری هوش مصنوعی و همچنین ملاقات کاملاً هریس (معاون اول رئیس‌جمهور آمریکا) با مدعوین برجسته نشست مذکور در سفارت آمریکا در لندن، شهودی بر اهمیت مضاعف این فناوری به‌عنوان یکی از ابزارهای احتمالی قدرت‌نمایی قدرت‌های جهان از جمله کشورهای اروپایی، بریتانیا و آمریکا است.

به گفته وی البته لازم است به نقش چین و پیشتازی سریع آن در هوش مصنوعی هم به‌عنوان یکی از عوامل افزایش نگرانی‌های کشورهای غربی درباره این فناوری اشاره کرد.

احمدی همچنین بر لزوم توجه حاکمیت و دولت تاکید کرد و افزود: شاید فناوری هوش مصنوعی یکی از موضوعات روز و مهمی نباشد که کشور ما با آن دست‌وپنجه نرم می‌کند، اما قطعاً فرصت‌های بسیار خوبی در افق پیش رو به ارمغان می‌آورد و در عین حال می‌تواند منتج به تهدیدات گوناگونی در زمینه‌های مختلف گردیده و در آینده برای کشور خطرآفرینی کند. لذا در ذیل فرمایشات مقام معظم رهبری، بسترسازی و ایجاد زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری فناوری‌های پیشرفته از جمله هوش مصنوعی از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است.

پژوهشگر گروه حکمرانی دیجیتال اندیشکده حکمرانی شریف گفت: در همین راستا، اقدام دولت در توجه به این فناوری با تشکیل شورای ملی راهبری هوش مصنوعی تحسین‌برانگیز بوده و مضاف بر آن، تشکیل این شورا در ذیل معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری که ماهیتاً از منظر نهادی به‌عنوان یک نهاد حمایت‌کننده و تسهیلگر و نه یک نهاد تنظیم‌گر شناخته می‌گردد، جای تقدیر دارد.

جهت مطالعه ادامه مصاحبه بر روی لینک زیر کلیک کنید:

[mehrnews.com/x33FL8](http://mehrnews.com/x33FL8)



رضا احمدی فشارکی  
پژوهشگر حکمرانی دیجیتال اندیشکده حکمرانی شریف

رضا احمدی فشارکی در گفتگو با خبرنگار مهر در خصوص فناوری هوش مصنوعی به عنوان یکی از مهمترین زمینه‌های علم و فناوری در جهان گفت: هرچه زمان می‌گذرد، بیش از پیش درباره فرصت‌ها و تهدیدات ناشی از فناوری هوش مصنوعی می‌شنویم و نقش‌آفرینی روزافزون هوش مصنوعی در زندگی بشریت سبب هوشیار شدن روزافزون دولت‌های سراسر جهان نسبت به فرصت‌ها و تهدیدات ناشی از این فناوری گردیده است.

وی افزود: هرچند تأثیرات مثبت هوش مصنوعی بر آینده زندگی بشریت و صنایع مختلف بر کسی پوشیده نیست، اما تهدیدات ناشی از آن به‌ویژه در حوزه‌های امنیتی سبب افزایش حساسیت کشورهای گوناگون جهت قانونمندی‌سازی و تنظیم‌گری هوش مصنوعی گردیده و در این راستا، می‌توان به صدور فرمان اجرایی کاخ سفید درباره هوش مصنوعی (Executive Order on AI) و تصویب پیش‌نویس اولیه قانون هوش مصنوعی اتحادیه اروپا (EU AI act) اشاره کرد.

تنظیم‌گری هوش مصنوعی ابزار احتمالی قدرت‌نمایی کشورهای غربی

برگزاری کنفرانس بین المللی با حضور کارشناسانی  
از ایران، عراق، اردن، چین، سوئیس، فرانسه، انگلیس و ایتالیا

# اتفاق نظر کارشناسان بر تغییر اساسی نظم منطقه



## نشست اول

### ■ محمد فرغل:

قبل از ۱۷ اکتبر، مسأله‌ی فلسطین که مسأله‌ی اصلی جهان اسلام است، اهمّیت خود را به دلیل «توافق ابراهیم» و عادی‌سازی روابط و ... از دست داده بود. بعد از ۷ اکتبر، فلسطین به مرکز مسائل منطقه برگشت و پروژه‌ی عادی‌سازی روابط را لوذ کرد. منطقه بعد از این مثل سابق نخواهد شد.

وقایع اخیر نقاب از چهره‌ی رهبران غربی برداشته و دیگر نمی‌توانند در عین حال که از آپارتاید اسرائیل دفاع می‌کنند، ادعای «پایبندی به اخلاقیات» داشته باشند.

گسترش نفوذ ایران در منطقه برای اعراب نگران‌کننده است. در عین حال، برای گفت‌وگوی منطقه‌ای بین ایران و اعراب نیازی به حمایت غرب نیست. خود این کشورها باید بنشینند و مشکلاتشان را بدون دخالت خارجی حل کنند، چون همیشه قرار است در این

منطقه زندگی کنند.

### ■ راجی نصیر:

بعد از ۱۷ اکتبر حمایت‌های مردمی از جهادی‌ها افزایش یافته است.

رئیس جمهور ترکیه با بحران اخیر غزه کاملاً عمل‌گرایانه برخورد کرده و البته با انتقادهای هم‌حزبی‌های خودش هم روبه‌رو شده است. بایدن به تبلیغات سیاسی (پروپاگاندا) اسرائیل ضریب می‌دهد.

### ■ عیسی کاظمی:

بازدارندگی در لبنان بسیار استوارتر است و به همین دلیل اسرائیل هم در مقابل آن بسیار محتاطانه‌تر عمل می‌کند. در واقع، اسرائیل فقط به زور احترام می‌گذارد.

با توجه به احتمال زیاد انتخاب ترامپ در انتخابات ۲۰۲۴ آمریکا، ایران فقط ۱۲ ماه فرصت دارد که برای «خطر وجودی» که از جانب آمریکا با آن روبه‌رو خواهد شد آماده شود. نسل جوان در کشورهای مختلف با اینستاگرام و تیک‌تاک و ... بزرگ شده‌اند و بر خلاف نسل قبل، اسرائیل نمی‌تواند مشکل روابط (دیپلماسی) عمومی خود را با آنها حل کند. اما اگر اسرائیل در جنگ نرم شکست بخورد، به جنگ سخت و ترور و ... روی خواهد آورد.

### ■ کین تیان:

باید به مسأله‌ی فلسطین جواب جدی داده شود و دیگر قابل نادیده گرفتن نیست.

رقابت‌هایی بین کشورهای مختلف منطقه در جریان است. ترکیه و قطر حماس را دوست، یا دست‌کم متحد خود می‌بینند. تنش‌ها بین بلوک ایران، اسرائیل، و ترکیه-قطر بالا خواهد گرفت.

آمریکا تلاش‌های زیادی برای مهار چین کرده و لذا از ارتباط چین با کشورهای حوزه‌ی خلیج فارس خوش‌حال نیست.

## نشست دوم

### ■ مارک فیناود:

پیمان ابراهیم می‌توانست اقدامی مناسب در جهت حل و فصل این منازعه باشد اما دو

اشکال اساسی داشت، اولاً نادیده گرفتن حق فلسطینی‌ها و و دوم تلاش برای ائتلاف علیه ایران.

ما باید از گذشته عبور کنیم و به همزیستی و احترام متقابل برسیم.

### ■ محمدرضا دهشیری:

شاهد کاهش حضور بازیگران خارجی در منطقه، افزایش نقش ایران، کاهش نقش اسرائیل، و در دستور کار قرار گرفتن مسئله فلسطین بوده‌ایم. نقش بازیگران نیابتی افزایش یافته است و برخی رسانه‌ها مانند الجزیره از جایگاه بهتری پیدا کرده‌اند.

در حوزه ساختارها، شاهد بازتوزیع قدرت هستیم، و به نوعی منطقه به دوگانه صفر و یکی تسلیم و مقاومت رسیده است.

### ■ تانگ تیانبو:

تقریباً همه کارشناسان موافق هستند که هفت اکتبر تأثیر مهمی بر منطقه گذاشته و نقطه تغییر بوده است. نشست کشورهای اسلامی و حکام عرب نشانه قدرت عربستان بوده است.

آمریکا علی‌رغم حضور پر خیر نظامی و دیپلماتیک، می‌خواهد حضور خود را در منطقه کاهش دهد.

### ■ مانوئل هررا:

ایالات متحده فاقد چشم‌انداز روشنی برای پایان دادن به جنگ غزه است و با قطب‌بندی داخلی و اولویت‌های سیاست خارجی رقابتی مواجه است.

اتحادیه اروپا با اسرائیل اعلام همبستگی کرده و خواستار حمایت از غیرنظامیان در غزه است. کشورهای عضو بر کمک‌های بشردوستانه و توقف موقت عملیات نظامی تمرکز می‌کنند.

با این حال، به دلیل اختلافات بین کشورهای عضو، دخالت در جنگ روسیه و اوکراین و افزایش تنش‌های اجتماعی، اتحادیه اروپا فاقد پیشنهاد سیاستی برای پایان دادن به جنگ یا آغاز صلح است.



## سایه دائمی تهدید بر سر رژیم صهیونیستی

شانزدهمین وینار از مجموعه گفتگوهای بین‌المللی حکمرانی در سال ۲۰۲۳ برگزار شد

دکتر عمروالدیب، مسئول امور خاورمیانه، آکادمی ریاست جمهوری روسیه:

■ از جمله معضلات کنونی کشورهای عربی و اسلامی حمله‌های رسانه‌ای و فرهنگی نظیر موسم الریاض است که ملت‌ها را ترور فکری می‌کند. لذا واکنشی که ملت‌های عربی و اسلامی باید از خود نشان دهند را مشاهده نمی‌کنیم و این لزوماً مرتبط با دولت‌ها نیست.

■ آتش بسی که شاهد آن هستیم به سبب وساطت کشورهایی همچون قطر و آمریکا نیست بلکه این آتش بس صرفاً نتیجه‌ی درک آمریکا و اسرائیل از این واقعیت است که کشورهای عربی، اسلامی و حتی کشورهای عضو بریکس در قبال این جنگ تغییر رویه داده‌اند. در واقع این آتش بس پیشگیری از یک اتفاق گسترده‌تر بود.

**دکتر جبار شجاعی، عضو هیأت علمی دانشکده علوم سیاسی و معارف اسلامی دانشگاه امام صادق ع:**

■ مشکل جهان اسلام در عصر کنونی فقدان هویت مشترک اسلامی است.

■ یکی از تحولات چشم‌گیر رویداد ۷ اکتبر، بیدار کردن هویت اسلامی و خیزش خودجوش مردم در برابر اقدامات وحشیانه و ستمگرانه رژیم صهیونیستی بود.

■ حکام کشورهای عربی منطقه در تعامل با رژیم صهیونیستی به ویژه از طریق عادی سازی روابط به دنبال تامین منافع خود هستند، لیکن بیدار شدن این هویت مشترک عربی و اسلامی آنها را تحت فشار قرار داده و به راحتی نمی‌توانند از خواسته مردم و افکار عمومی شانه خالی کنند.

■ بهترین راه حل بحران کنونی، ایجاد اتحاد بین کشورهای مسلمان و آحاد مسلمانان و اتخاذ سیاست‌های همسو در قبال اسرائیل است. نقطه ضعف کشورهای منطقه در قبال رژیم اشغالگر قدس، واگرایی موجود بین آنهاست و ایجاد همبستگی به رغم وجود اختلافات ضرورت دارد.

■ عملیات طوفان الاقصی نشان داد که رژیم صهیونیستی در طول حیات خود، هرگز نمیتواند به عنوان یک کشور عادی زیست کند. امنیت این رژیم و شهروندانش دائماً در خطر خواهد بود. از سویی دیگر این عملیات، تنها عنصری که رژیم دائماً به آن می‌بالد، یعنی عنصر «امنیت» را تحت الشعاع قرار داد. رژیم و جامعه صهیونیستی این عنصر قدرت را در عرصه داخلی از دست داده‌اند.



## مراسم تجلیل از دکتر رسول جلیلی، رئیس سابق دانشگاه صنعتی شریف در اندیشکده حکمرانی شریف برگزار شد

مراسم تجلیل از دکتر رسول جلیلی، رئیس سابق دانشگاه صنعتی شریف، با حضور جمعی از مدیران، مشاوران ارشد و پژوهشگران اندیشکده حکمرانی شریف روز گذشته (۱۳ آذرماه) در سالن اجتماعات دکتر روستا آزاد اندیشکده حکمرانی شریف برگزار شد.



مؤتلفه در ابتدا خود را حزب حاکمیت می‌دانست که هدف از تشکیل آن یابوری رهبری انقلاب و دستیابی به اهداف کل نظام و نه صرفاً اهداف حزبی خودش بود.

اما بنا به ضرورت‌های فضای سیاسی، با تبدیل جمعیت مؤتلفه اسلامی به حزب مؤتلفه اسلامی و تغییر مرام نامه آن در سال ۱۳۸۲، فعالیت‌ها شکل فعالیت حزبی به خود گرفت.

تامین مالی در حزب مؤتلفه اسلامی عموماً توسط معتمدین این حزب در بازار و حق عضویت اعضا تامین می‌شود. با این حال با توجه به افول بازار سنتی در ایران و تبدیل بازار اسلامی به مارکت‌های منطبق با معیارهای لیبرالیستی دیگر امکان تعامل با بازاری‌ها به شکل سابق فراهم نیست.

جهت مطالعه ادامه گزارش بر روی لینک زیر کلیک کنید:

[B2n.ir/h39113](http://B2n.ir/h39113)

**در گفتگو با حمیدرضا ترفی  
عضو شورای مرکزی حزب مؤتلفه اسلامی مطرح شد:**

## تجربه فعالیت تشکیلاتی از مبارزه تا برپایی نظام





**دکتر علی‌رضا علوی تبار:**

## در تصمیمات حزبی، اقلیت تابع اکثریت هستند

**حزب مشارکت و سابقه فعالیت سیاسی اصلاح طلبانه**

در پی سلسله نشست‌های «پیدا و پنهان نمایندگی سیاسی جمهوری اسلامی»، نشست دوم با حضور دکتر علی‌رضا علوی تبار، توسط گروه مطالعات پارلمان اندیشکده حکمرانی شریف برگزار شد.

**تصور می‌کردیم راه‌هایی با مبارزه مسلحانه پیوند خورده**

در طی این نشست، ایشان ضمن اشاره با سابقه تاریخی حضور خود در عرصه فعالیت سیاسی، شرح فضای مبارزه علیه رژیم شاه در پیش از انقلاب پرداختند:

من سیزده سال داشتم که فعالیت سیاسی را آغاز کردم. و همیشه سعی کردم مسیری را بروم که بهترین بود. فضایی که من در آن سیاسی شدم، فضای بعد از زمانی بود که گروه‌های چریکی در ایران فعالیت داشتند. یک تصویری در ایران فراگیر شده بود که راه‌هایی ایران جنگ مسلحانه است.

از طرفی فضای مبارزاتی با امام پیوند می‌خورد. ما چندان آگاهی نداشتیم که ایشان با جنگ مسلحانه موافق نیست. یک مثلی در ذهن ترسیم شده بود که سه راس آن شریعتی، مجاهدین خلق و آیت الله خمینی بودند.

آقای خمینی از نظر سیاسی، شریعتی از نظر ایدئولوژیک و مجاهدین از نظر استراتژی اهمیت داشتند.

مبنای آموزشی نیروی انقلابی، تفاسیر انقلابی از دین بود. به همین علت جزوات گروه فرقان جذابیت زیادی داشت.

من در ۱۶ سالگی دستگیر شدم و خانواده تازه از همان موقع متوجه فعالیت من شد. علاقه بسیار شدیدی به کتب شریعتی داشتم و هر یک را که در دست می‌گرفتم، زمین نمی‌گذاشتم. هیچ کتابی به اندازه کتاب‌های شریعتی برای من جذاب نبود. اسلام شریعتی اسلام سیاسی و اجتماعی بود، نه اسلام فقهاتی، برای همین ممکن بود کسی که کتاب او را می‌خواند ریش‌هایش را بتراشد.

**مطمئن شده بودیم رژیم شاه اصلاح‌پذیر نیست**

علوی در ادامه به توصیف انواع فعالیت‌های تشکیلاتی پرداخت و گفت: تصور ما از تشکیلات، تشکیلات آهنین بود. به لحاظ انسجام سازمانی، پائین‌ترین حالت محفل است. با مقداری تقسیم کار و هدف‌گذاری می‌شود انجمن. با پیدا کردن مدیریت و تنظیم خطوط فکری به گروه تبدیل می‌شوند. اگر منسجم شدند و ایدئولوژی مدون دقیق پیدا کردند، می‌شوند سازمان. حالا اگر تکیه گاه اجتماعی پیدا کنند و به راهکارهای ارگانیک برسند، به حزب تبدیل می‌شوند. پیش از انقلاب عموم جمع‌ها در حدود محفل و انجمن و گروه بود. سازمان‌ها کم بودند و حزبی هم به آن صورت وجود نداشت.

**جهت مطالعه ادامه گزارش بر روی لینک زیر کلیک کنید:**

[B2n.ir/h98742](http://B2n.ir/h98742)



میرگرد مهر با حضور ۴ جوان نخبه!

## پیشنهادهای خوب اندیشکده‌ها در کمد مسئولان خاک می‌خورد

باید نخبگان و دانشجویان و جامعه نخبگانی ما حس مسئولیت پذیری در قبال کشور، خانواده و جامعه داشته باشند که شاید از دوره دانش آموزی این حس در آن‌ها باید ایجاد شود و همیشه نباید طلبکار باشند که چرا به ما کار نمی‌دهند و اگر وضعیت خوب نیست باید از کشور برویم.

البته همه دغدغه‌هایی که مطرح می‌شود به جا است و مشکلاتی که وجود دارد حتماً سخت و سنگین است اما بالاخره این مسئولیت پذیری هم باید وجود داشته باشد.

**جهت مطالعه متن کامل خبر بر روی لینک زیر کلیک کنید:**

[mehrnews.com/x33xY7](http://mehrnews.com/x33xY7)

شایان افراسیابی پژوهشگر اندیشکده حکمرانی شریف

اندیشکده‌ها طرح‌های خوبی دارند اما مسئولان به قول معروف آن را در کمد می‌گذارند و کسی عملاً استفاده‌ای نمی‌کند.

در اندیشکده حکمرانی شریف چندین طرح در جریان است که یکی از آن‌ها درباره تناسبی شدن انتخابات مجلس بود اما در مجمع تشخیص مصلحت در نهایت متوقف شد.

به نظرم اندیشکده‌ها خیلی گسترش پیدا کرده اند اما از خروجی‌هایشان استفاده نمی‌شود در حالی که طرح‌های اندیشکده‌ها در لایه‌های مدیریت کلان است و می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.



مجلس شورای اسلامی | جمهوری اسلامی ایران

# یازدهمین شماره ماهنامه تخصصی مطالعات پارلمان منتشر شد!

جهت دریافت فایل ماهنامه بر روی لینک زیر کلیک کنید:

[B2n.ir/b01902](http://B2n.ir/b01902)

ماهنامه تخصصی

## مطالعات پارلمان

کارآمدی مجلس، کارآمدی حکمرانی  
سال اول | شماره یازدهم | آبان ۱۴۰۲



### ازدباغ تا طالقانی،

کنکاشی بر فرایند رشد سیاسی زنان  
در دوران پسا انقلاب اسلامی



گفتگو با عبدالله گنجی

نسبت **تشکل‌های دانشجویی** و  
**سیاست‌ورزی** در دوران پس از انقلاب اسلامی

دیپلماسی پارلمانی

### در میدان جنگ غزه!



# اندیشه حکم رانی شریف

آدرس: تهران، خیابان آزادی، بعد از مسجد دانشگاه شریف، پلاک ۲، طبقه ۴

[WWW.GPTT.IR](http://WWW.GPTT.IR)